

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/5

KARAR NO : 1985/70

ÖZET: Askerî Yargı yerinin görevine giren suçlar hakkında, esasa ilişkin bir karar verilmeden, söz konusu suçlarla bağlantılı olarak işlendiği ileri sürülen ruhsatsız silâh bulundurma suçu ile ilgili olarak tüm suçları kapsar biçimde verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Şahin Sönmez, Ali Rıza Metin

O L A Y : 1- 1978-1979-1980 yıllarının muhtelif tarihlerinde kurulu Anayasal düzeni silâh zoru ile değiştirip totoliter bir düzen getirmek üzere kurulan yasa dışı Dev-Yol örgütüne giren sanıkların, sekizinin Soma Şubesi faal elemanlarından oldukları, yasak bir dernek olan Halk-Der Derneği adı altında bir derneğe girip kendi amaçları için iş bölümü ve teşkilatlanmalarını tamamlayıp 1978 yılından itibaren ilçe halkı üzerinde sindirme faaliyetlerine giriştikleri, çeşitli tarihlerde bildiri dağıtıp duvarlara yazı yazıp, örgüt adına para toplayıp, silâh temin etmek sureti ile ilçede anarşik bir ortamın hazırlayıcıları oldukları iddiaları ile sanıklar hakkında TCK.nun 141/1-5., 6136 sayılı Yasa'nın 12/1., 13/1., 296., 264/5. maddeleri uyarınca çeşitli kez cezalandırılmaları istenerek Akhisar C. Savcılığının 8.5.1981 günlü, 1981/686 esas sayılı iddianamesi ile kamu davası açılmıştır.

2- 24.2.1981 günü geceleyin Küçükavdan Köyü içindeki evlerin duvarlarına ve köy içinden geçen Devlet Kara Yolları üzerindeki işaret ve levhalara "Evren sonun Somaza gibi olacak, Dev-Yol, cunta yenilecek, halk kazanacak" gibi ideolojik yazaların sanıklardan Ali Yücel Şahin, Tufan Günay, İlhan Bodur ve Ahmet Aslan tarafından yazıldığı, yazı yazan sanıkları yakalayan zabıta makamlarınca tahkibat genişletildiğinde, suçun işlendiği yer olan Cinge Köyünde sanıklarca Dev-Yol örgütünün bir şubesinin oluşturulduğu ve çeşitli tarihlerde adı geçenlerin örgüt görüşü doğrultusunda faaliyetlerde buldukları iddiasıyla Akhisar C. Savcılığınca düzenlenen 29.4.1981 günlü, 1981/635 esas sayılı iddianamede eylemlerine uyan TCK.nun 141/5., 536/2-6-7., 6136 sayılı Yasa'nın 12. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13/1. maddesi uyarınca çeşitli kez cezalandırılmaları istenerek haklarında kamu davası açılmıştır.

Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi; ayrı iddianamelerle açılan her iki kamu davasını 1980/53 esasında birleştirerek 18.1.1982 günü, 1980/53 esas, 1982/10 karar sayı ile; 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri uyarınca görevsizliğine karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askerî Mahkemesi; 25.11.1983 günü,

1982/236 esas, 1983/175 karar sayı ile; sanıkların kimi suçlardan mahkûmiyetlerine, kimi suçlardan beraatine karar vermiş, hükmün sanık vekilleri ve askerî savcı tarafından temyiz edilmesi üzerine Askerî Yargıtay 2. Dairesi; sanık Şahin Sönmez'in anlatılan ve sonradan inkâr edilenler dışında örgüt üyesi olduğunu gösterir somut kanaat verici delil bulunmadığı, sübut bulan eyleminin zaptına karar verilen tabancanın alım satım olayı olduğu, ancak sanığın örgüt üyeliği sübute ermediği gibi silâhında örgüt ile ilgisi olmadığına anlaşılmasına rağmen örgüt üyeliğinden mahkûmiyetine karar verildiği ve bir tek tabanca satmanın da 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin tatbik sahasına girdiği ve mahkemenin görevi dışında bulunduğu düşünülmeden tesis edilen hükümde isabet bulunmadığı,

Sanık Ali Rıza Metin'in bir çuval içerisinde bir mavzer getirerek Mehmet Emin Tercan'dan saklamasını istediği, ancak dosya içeriğine göre sanığın Mehmet Emin Tercan'a örgüt üyesi olduğunu bilerek yardım ettiğinin sübute ermediği, eyleminin bulundurulması ve taşınması yasaca yasaklanan silâhı bulundurmak, saklamak şeklinde olduğu, bu itibarla yasa dışı örgüt elamanına hal ve sıfatını bilerek yardım etmekten mahkûmiyetine karar verilmesinde isabet görülmediği gibi, suçun beliren vasfına göre yargılamasını yapmak sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevi dışında olmakla bu hususta gözönünde tutulmadığı gerekçeleri ile tesis edilen hükmün bozulmasına karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 5.10.1984 günü, 1984/193-174 sayı ile; bozmaya uyarak sanıkların kimilerinin beraatine, kimilerinin mahkûmiyetine, sanıklar Şahin Sönmez ve Ali Rıza Metin'in eylemleri tüm dosya içeriğine göre 6136 sayılı Yasa'nın 13/1. maddesine temas ettiği kanısına varıldığından bu davalara bakıp sonuçlandırmanın mahkemenin görevi dışında bulunduğu gerekçesiyle görevsizliğine, gereğinin takdir ve ifası için dosyanın Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine, ancak anılan mahkemece daha önce bu konuda görevsizlik kararı verilmiş olması durumu gözönüne alınarak yargı merciileri arasında meydana gelen olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve bu sanıklarla ilgili evrakın tefriki- ne karar vermiştir.

Böylece, Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyuşmazlığı sanıklar Ali Rıza Metin ve Şahin Sönmez yönünden oluşmuştur. Dosya İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığının 3.1.1985 günlü, 1982/10832-8/1-10/B. sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir., A. Mazhar Akman, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı, 3.4.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyada-

ki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun yasa ve yonteme aykırı askerî mahkeme kararının kaldırılması gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünöldü:

Sanıklara atılı suçlardan bir bölümü tüm yurttta 12.9.1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden üç aydan daha önce, bir bölümü ise sonra işlenmiştir.

Yukarıda açıklandığı gibi, sanıklardan Ali Rıza Metin hakkında Akhisar C. Savcılığınca 8.5.1981 gün, 1981/686 esas sayılı iddianame ile T.C.Yasasının 141/1-5., ve 6136 sayılı Yasa'nın 13/1. maddeleri, diğér sanık Şahin Sönmez hakkında aynı savcılıkça 29.4.1981 gün, 1981/635 esas sayılı iddianame ile T.C.Yasasının 141/1-5., 536/2-6-7., ve 6136 sayılı Yasa'nın 12.maddeleri uyarınca açılan kamu davasında; Akhisar Ağır Ceza Mahkemesince 1980/53 esasında birleştirilen davada görevsizlik kararı verilerek dosya sıkıyönetim askerî mahkemesine gönderilmiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askerî Mahkemesi; kimi sanıkların beraatine, kimilerinin mahkûmiyetine, sanık Ali Rıza Metin'in örgüt üyesi olduğunu gösterir delil elde edilemediğinden bu yolda hüküm kurulmasına yer olmadığına, 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi uyarınca açılan davanın da T.C.Yasasının 169. maddesinin unsuru kabul edilerek bu madde ile cezalandırılmasına, diğér sanık Şahin Sönmez'in suç vasfı içeriği itibarıyla ifadesini T.C.Yasasının 168/2. maddesinde bulan suç işlediğinin kabulü ile anılan madde ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

Hükümün sanık vekilleri ve Askerî Savcı tarafından temyiz edilmesi üzerine, Askerî Yargıtay 2. Dairesi; sanık Şahin Sönmez'in örgüt üyesi olduğunu gösterir kesin kanaat verici delil bulunmadığı, 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesine uygun olan suça bakmanın da sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevine girmediği, sanık Ali Rıza Metin'in örgüt üyesine bilerek yardım etmek suçunun sabit olmadığı, beliren suç vasfına göre yargılama-sını yapmanın sıkıyönetim askerî mahkemesinin görevi dışında kaldığı gerekçeleri ile hüküm bozmuştur.

Dosya kendisine gelen İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; boz-maya uyararak verdiği görevsizlik kararında; sanıkların eylemlerinin tüm dosya içeriğine göre 6136 sayılı Yasa'nın 13/1. maddesine temas ettiği kanısına varıldığını belirterek dosyayı tefrik ile daha önce Akhisar Ağır Ceza Mahkemesince görevsizlik kararı verilmiş olduğundan oluşan olumsuz görev uyumsuzluğunun çözümlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı ile yapılan yazışma sonucu, İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesinin esas dava dosyasının temyiz in-celemesi yapılmak üzere 3.1.1985 günü, 1982/10832-8-1-10/A sayılı yazı ekinde Askerî

Yargıtay Başsavcılığına gönderildiğinin anlaşılması üzerine, dosya Askerî Yargıtay Başsavcılığından gerekli detaylı incelemenin yapılabilmesi için istenmiştir.

Başsavcılığın 4.4.1985 gün, 1985/53 sayılı yazısı ekinde gönderilen dava dosyası incelendiğinde; İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin 5.10.1984 günlü, 1984/193-174 sayılı gerekçeli kararının olay ve delillerin tartışılması bölümünde, her iki sanık hakkında da örgüt üyesi olmak suçundan beraatlerine karar verilmesi gerektiği belirtilmiş olmasına rağmen, hüküm fıkrasında her iki sanığa atılı sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlendiği ileri sürülen ve 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde yer alan T.C.Yasasının 141/1-5., ve 536/2-6-7. maddelerini ihlâl suçları hakkında bir karar verilmeden tüm eylemleri kapsayacak biçimde görevsizlik kararı verilmiş olduğu görülmüştür.

Bu durumda Askerî Yargı yerinin görev alanına giren bu suçlar hakkında esasa ilişkin bir karar verilmeden, söz konusu suçlarla bağlantılı olarak işlendiği ileri sürülen 6136 sayılı Yasa'nın 13/1. maddesine aykırı davranmak suçu ile ilgili olarak her iki sanık hakkında tüm suçları kapsar biçimde görevsizlik kararı verilmiş olması yasa ve yönetime aykırı olduğundan İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ: Sanıklardan Şahin Sönmez' hakkında TCK.nun 536/2-6-7. ve 6136 sayılı Kanunun 12. maddesini ihlâl ve sanık Ali Rıza Metin hakkında ise TCK.nun 141/5. maddesi ve 6136 sayılı Kanunun ihlâl suçlarından kamu davası açıldığı ve Askerî Yargı yerinde bu iki sanığa isnat olunan ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlendiği ileri sürülen ve 1402 sayılı Kanunun 15. maddesinde yer alan TCK.nun 536/2. ve TCK.nun 141/1-5. maddelerini ihlâl suçlarından dolayı bir karar verilmeden, tüm bu suçları da eylemleri de kapsayacak biçimde görevsizlik kararı verilmiş olduğu dosya münderecaatından ve kısa karar içeriğinden anlaşıldığına ve bu duruma göre Askerî Yargı yerinde görülmesi gereken, sözü edilen suçlar hakkında esasa mütedair bir karar verilmeden bu suçlar-

...../.....

Uf

la irtibatlı olarak işlendiği ileri sürülen, 6136 sayılı Kanunu ihlâl suçundan dolayı her iki sanık haklarında bütün suçları kapsayacak şekilde görevsizlik kararı verilmiş olması usûl ve kanuna aykırı görüldüğünden İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin 5.10.1984 günlü, esas 1984/193, karar 1984/174 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 8.4.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

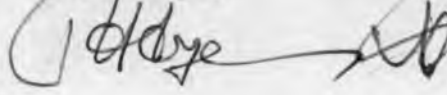
Başkan

Sermet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

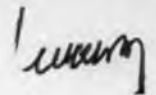
Üye

Mebrure Gözdemir

Üye

A. Mazhar Akmat

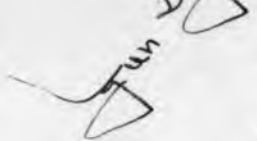
Üye

Necati Karakış

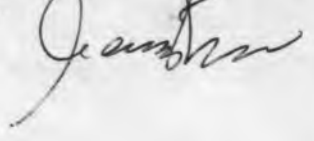
Üye

Ergun Arçon

Üye

Yavuz V. Özgen

i/ç

